

Той настоятелно налага и у насъ коренни реформи въ цѣлата училищна система. Прѣдварително, обаче, реформата трѣбва да се проучи дабрѣ, прѣди да се приложи, защото у насъ въпросътъ още не е така добрѣ уясненъ. Некои политически течения побързаха да патентоватъ новата училищна реформа и си строятъ илюзии, че могатъ да организиратъ „трудови училища и гимназии“. Отъ друга стана не се прави разлика между учебенъ трудъ и производителенъ трудъ. Не е и не може да бжде „трудова“ училище онова, въ което смѣтатъ да застѣпятъ грубия физически трудъ и въведатъ нѣкой отрасли отъ земледѣлието за смѣтка на общообразователната физиономия на първоначалната школа. Ние ще имаме въ такъвъ случай чивчийско първоначално училище, което значително ще понижи общообразователната култура на нашата и безъ това бѣдна страна. Опасността, прочее, ще бжде, че може да се вулгаризира и опошли идеята за трудово училище, прѣди да е проучена добрѣ.

Трудовото училище не е методъ; то е организация, която има своитѣ прѣдпоставки, съ които всѣки училищенъ реформаторъ трѣбва да се справи, а тѣ сж:

1. Нужна е обнова на училищнитѣ здания споредъ нуждитѣ на новата училищна организация. Въ партера на всѣка училищна сграда трѣбва да се устроятъ работни зали за практическо привеждане на знанията.

2. Нужна е обнова на училищната покщнина и пособия. Не може да говорите за трудово училище, догдѣто имате 60 дѣца, насѣдали прѣдъ васъ по пейки и триножни столчета въ нѣкоч кръчма или бозаджийница.

3. Най-послѣ трѣбва да се подготви днешния учителъ за работа въ трудовото училище. Учителътъ е душата на училището. Днешнитѣ училища трѣбва да прѣкаратъ извѣстенъ курсъ въ централни училища. Още въ Живковия законъ 1894 г. бѣха прѣкарани и застѣпени разнитѣ видове рѣчна работа, но поради горнитѣ причини именно тая реформа си остана писанъ законъ.

У насъ биха могли съ успѣхъ да се въведатъ всички видове рѣчна работа, както и да се организиратъ малки ступанства или училищна градина при всѣко училище, кждѣто всички знания ще се добиватъ чрѣзъ наблюдение и опитъ и ще се създаде постепенно любовъ и навикъ къмъ труда, като една необходимостъ въ утрѣшния животъ на дѣтето. Извѣстенъ е законътъ за училищнитѣ ступанства на бившия министеръ Д-ръ Шишмановъ. Днесъ мнозина признаватъ, че насоката на тоя законъ можеше да се измѣсти и тия ступанства да бждатъ използвани за нуждитѣ на трудовото обучение. Погрѣшното въ идеята на този законъ бѣ не да се